

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jaroslava Škopka a soudců JUDr. Ondřeje Szalonnáse a Mgr. Jaroslavy Křivánkové ve věci

žalobce: **Ministerstvo vnitra České republiky,**
se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 00 Praha 7,

proti
žalovanému: **Město Horní Slavkov,**
se sídlem Dlouhá 634/12, 357 31 Horní Slavkov,

v řízení o žalobě na zrušení části usnesení Rady města Horní Slavkov č. 284/24/22 ze dne 17. 10. 2022, ve znění usnesení č. 3/1/23 ze dne 9. 1. 2023, kterým rada města Horní Slavkov schválila Předpis rady města č. PR 1/2022 - Pravidla pro přidělování a hospodaření s byty v majetku města Horní Slavkov,

takto:

- I. Usnesení rady města Horní Slavkov přijaté pod č. 284/24/22 dne 17. 10. 2022 ve znění usnesení č. 3/1/23 ze dne 9. 1. 2023, kterým rada města Horní Slavkov schválila Předpis rady města č. PR 1/2022 - Pravidla pro přidělování a hospodaření s byty v majetku města Horní Slavkov, se v článku III. odst. 3 tohoto předpisu zrušuje.
- II. Žaloba, aby bylo zrušeno usnesení rady města Horní Slavkov přijaté pod č. 284/24/22 dne 17. 10. 2022 ve znění usnesení č. 3/1/23 ze dne 9. 1. 2023, kterým rada města Horní Slavkov schválila Předpis rady města č. PR 1/2022 - Pravidla pro přidělování a hospodaření s byty v majetku města Horní Slavkov, a to v článku II. odst. 5 písm. b), c) a d) tohoto předpisu, dále v požadavku na zproštění mlčenlivosti oprávněných úředních osob za účelem zjištění přestupkové minulosti žadatele a v požadavku na

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

předložení dokladů pod č. 2 a 3 uvedených v přihlášce do výběru na přidělení bytu v majetku žalovaného, se zamítá.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Předmět řízení

1. Rada města Horní Slavkov schválila usnesením č. RM 284/24/22 přijatým pod bodem 4 své schůze dne 17. 10. 2022 vydání „Předpisu rady města č. PR 01/2022 - Pravidla pro přidělování a hospodaření s byty v majetku města Horní Slavkov (dále též jen: „Pravidla“) s účinností od 21. 10. 2022. Výzvou ke zjednání nápravy ze dne 5. 12. 2022 upozornil žalobce žalovaného, že část tohoto usnesení shledal v rozporu se zákonem. V přiloženém posouzení odkazoval na úpravu obsaženou v čl. II. odst. 5 písm. b), c), d) a e) a v čl. III. odst. 3 Pravidel, přičemž upozorňoval na rozpor této úpravy s čl. 1, čl. 4 odst. 1, čl. 10 odst. 1, čl. 39 Listiny, § 1 odst. 3 zákona č. 198/2009 Sb., antidiskriminačního zákona a § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) (dále též jen: „obecní zřízení“). Žalovaného současně žalobce vyzval k nápravě.
2. Na základě této výzvy pak rada města Horní Slavkov rozhodla usnesením č. RM 3/1/23 přijatým pod bodem 3 své schůze dne 9. 1. 2023 o opravě čl. II odst. 5 písm. e) Pravidel tak, že tento nově zní „*je-li cizincem, předloží doklad o povolení k pobytu na území ČR*“. V ostatním pak rada města Horní Slavkov tímtéž usnesením konstatovala, že náprava podle výzvy žalobce zjednána nebude, neboť se neztotožňuje se závěry, k nimž žalobce v dané výzvě dospěl.
3. Oznámením ze dne 20. 2. 2023, č. j. MV-34945-1/ODK-2023, jež bylo žalovanému doručeno dne 21. 2. 2023, zahájil žalobce v rámci výkonu dozoru nad opatřeními orgánů obce v samostatné působnosti řízení o pozastavení výkonu sporného usnesení rady města. Toto řízení následně vyústilo ve vydání rozhodnutí ze dne 13. 3. 2023, č. j. MV-34945-4/ODK-2023, kterým žalobce pozastavil výkon sporného usnesení rady města „*v části čl. II. odst. 5 písm. b), c) a d), v čl. III. odst. 3, v požadavku na zproštění mlčenlivosti oprávněných úředních osob za účelem zjištění přestupkové minulosti žadatele a v požadavku na předložení dokladů pod č. 2 a 3 uvedených v Přihlášce do výběru na přidělení bytu v majetku města Horní Slavkov*“.
4. Žalobou ve věcech samosprávy dle § 67 písm. a) s. ř. s. se nyní žalobce domáhá zrušení napadeného usnesení rady žalovaného právě v části čl. II. odst. 5 písm. b), c) a d), v článku III. odst. 3 Pravidel, v požadavku na zproštění mlčenlivosti oprávněných úředních osob za účelem zjištění přestupkové minulosti žadatele a v požadavku na předložení dokladů pod č. 2 a 3 uvedených v Přihlášce do výběru na přidělení bytu v majetku města Horní Slavkov.

Obsah žaloby

5. Žalobce nejprve rekapituloval procesní průběh věci. Následně předeslal, že i když obec sleduje zdánlivě rozumný a zákonný cíl za účelem zajištění veřejného pořádku v obci, nelze tak činit nezákonnými prostředky. V takovém případě by se jednalo o narušení principů demokratického právního státu.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

6. Do samostatné působnosti obce spadá rozhodnutí, komu byt ve svém vlastnictví fyzicky přidělí, pokud si při tomto výběru nebude počínat zjevně diskriminačně. Důležitým aspektem procesu přidělování bytů je skutečnost, aby nikdo nebyl předem jakoukoliv podmínkou vyřazen z možnosti podat si o byt ve vlastnictví obce žádost a aby podaná žádost byla vždy projednána příslušným orgánem obce. Není v kompetenci a ani v zájmu obce kohokoliv „diskreditovat“ v soutěži o přidělení bytu v jejím vlastnictví. Žalobce podotkl, že v podmínkách České republiky bude vždy převyšovat poptávka po dostupném obecním bydlení nad nabídkou ze strany obcí.
7. Obec nemůže jakýmkoliv způsobem podmiňovat podání, přijetí, evidenci nebo projednání některé žádosti podané občanem obce nebo vlastníkem nemovitosti na území obce. Z tohoto důvodu doporučilo Ministerstvo vnitra obci všechny podané žádosti řádně přijmout a projednat. V individuálním projednání každé žádosti lze pak posoudit, z jakých důvodů nastaly obcí sledované skutečnosti a zda tyto skutečnosti jsou nebo nejsou překážkou pro přidělení nájemního bytu ve vlastnictví žalovaného. Žalobce vždy upřednostňuje individuální projednání všech žádostí o přidělení bytů.
8. Žalobce upozornil na nález Ústavního soudu ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. II. ÚS 2588/14, v němž je uvedeno, že při hodnocení i soukromoprávních jednání územně samosprávních celků má být důkladněji bráno na zřetel, zda je jejich postup souladný se zákonem, předvídatelný či nediskriminační. Obec jako účastníka soukromoprávního vztahu nelze vyjmout z požadavků kladených na správu věcí veřejných, neboť obec jako veřejnoprávní korporace má při nakládání se svým majetkem určité zvláštní povinnosti vyplývající právě z jejího postavení jakožto subjektu veřejného práva. Hospodaření s majetkem obce musí být maximálně průhledné, účelné a veřejnosti přístupné. Obec musí ctít základní náležitosti výkonu veřejné moci, které jsou v základu stanoveny v čl. 2 odst. 2 Listiny, podle něhož lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Toto ustanovení je základní pojistkou proti výkonu libovůle ze strany veřejné moci a vyjadřuje základní smysl výkonu moci: službu občanům. Bylo by přímo v rozporu s tímto základním požadavkem, pokud by obec ve svých vlastních záležitostech postupovala diskriminačně a bez objektivního a rozumného odůvodnění by jako účastník soukromoprávních vztahů odlišně přistupovala ke srovnatelným případům. Je nutné vyzdvihnout zákaz diskriminace jako samostatné hodnoty, na níž je postaven demokratický právní stát.
9. Problematikou uzavírání smluv k nájemním bytům se již v minulosti zabýval veřejný ochránce práv, který ve své zprávě o šetření ve věci neuzavření smlouvy k nájemnímu bytu ze dne 3. 3. 2011, sp. zn. 127/2010/DIS/JKV, mimo jiné uvedl, že každá obec si stanoví vlastní kritéria pro výběr z uchazečů o pronájem bytů v jejím vlastnictví. Při pronajímání obecního bydlení obec musí postupovat v souladu s právem, a tudíž i s antidiskriminačním zákonem. Při nabízení bydlení musí nejen respektovat zájmy občanů, ale zajistit i rovné zacházení se všemi zájemci o byt. Požadavek na rovné zacházení se žadateli o pronájem obecního bytu je výrazně silnější než požadavek na rovné zacházení u bytu pronajímaného fyzickou či právnickou osobou. Obec jako veřejnoprávní korporace na rozdíl od jiných právnických osob soukromého práva plní veřejné úkoly. Posláním obce je zajišťování veřejných úkolů, kterými je péče o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem. Z tohoto důvodu zákon stanoví obci při nakládání s majetkem určitá omezení. Při výběru nájemce obec nemůže

postupovat svévolně, ale naopak by měla postupovat transparentně a předvídatelně vůči svým občanům.

10. Z výše uvedeného vyplývá, že obec může v rámci své samostatné působnosti rozhodovat svobodně, nesmí však při tomto rozhodování vybočit ze zákonem stanovených mezí, nesmí tedy rozhodovat diskriminačně a její rozhodování nesmí záviset na libovůli jejích představitelů. Stanovení plošných podmínek v přijatých Pravidlech sice přispívá k transparentnosti jednání žalovaného, ale zároveň zde žalovaný zasahuje do práv třetích osob a svým jednáním tak může v některých případech diskriminovat určité skupiny žadatelů - osoby s právy občanů obce, které mohou mít např. dluhy či mohou patřit k sociálně slabé skupině obyvatel, a tak na bydlení komerčních poskytovatelů nedosáhnou. Podle čl. 30 odst. 1 Listiny má každý, kdo je v hmotné nouzi, právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. S ohledem na decentralizaci veřejné správy v České republice lze toto subjektivní veřejné právo přenést v určitých oblastech rovněž na kraje a obce, jakožto územní samosprávná společenství občanů. S tímto ústavně garantovaným sociálním právem ostatně koresponduje ustanovení § 35 odst. 2 obecního zřízení. Další skupinou žadatelů jsou ti, kteří již vlastní nemovitost určenou k bydlení, ale z nějakého důvodu jí nemohou užívat. Jedná se např. o stavebně technický stav nemovitosti, kdy vzniká nebezpečí požárních či hygienických závad, nutnost dojíždění za prací či za rodinou atp.
11. K požadavku plošně stanovené podmínky bezdlužnosti uvedené v článku II. odst. 5 písm. b) Pravidel žalobce uvedl, že se jedná o vztah těchto osob a obce, která není účastníkem tohoto vztahu, nepřísluší jí do něj jakkoliv zasahovat, či z tohoto vztahu vyvozovat jakékoliv závěry. Toto ustanovení je v rozporu s čl. 1 a s čl. 4 odst. 1 Listiny. Podle § 35 odst. 1 obecního zřízení do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.
12. Žalovaný tak není oprávněn ve své samostatné působnosti zasahovat do působnosti České republiky a jejích orgánů a nahrazovat či doplňovat jejich kompetence, popř. sankcionovat žadatele za nedodržení povinností, které vůči České republice má.
13. K článku II. odst. 5 písm. c) Pravidel zakotvujících požadavek, aby žadatel doložil svou bezúhonnost z hlediska opakovaného spáchání přestupků dle § 5 odst. 1 písm. d) a § 7 odst. 1 bod 1 – 4 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích v posledních dvou letech, žalobce uvedl, že žalovanému nepřísluší posuzovat okolnosti trestní minulosti žadatele. Posouzení trestní minulosti žadatele je diskriminační s ohledem na čl. 39 Listiny. Dále věta první článku 1 Listiny stanovuje, že lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Podle hlavy páté Listiny má každý právo na soudní a jinou právní ochranu. V případě páchaní trestné činnosti či jiných deliktů, rozhoduje o vině či nevině příslušný soud nebo správní orgán. Za porušení právních povinností se stanoví trest. Žalovanému nepřísluší jiným způsobem tyto osoby postihovat. Podle čl. 10 odst. 1 Listiny má každý právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno a podle čl. 10 odst. 3 Listiny má každý právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

14. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že dále setrvává na svém požadavku ověření, že žadatel není osobou, která se dopustila přestupku. Rozsah posuzovaných přestupků podstatně Pravidly zúžil a žalobci sdělil, že žádá jen informaci o opakovanosti přestupku, neboť z praktické zkušenosti lze velmi účinně preventivně předcházet narušování občanského soužití. Žalobce je toho názoru, že žalovaný nemůže ve své samostatné působnosti doplňovat orgány projednávající přestupky tím, že bude žadatele o bydlení podruhé sankcionovat v podobě nepřidělení bytu v jeho vlastnictví.
15. K podmínce stanovené v článku II. odst. 5 písm. d) Pravidel zakotvující povinnost žadatele doložit, že nemá uzavřenou nájemní smlouvu na nemovitost sloužící k bydlení vyjma období za účelem racionální doby sloužící k přestěhování do žádaného bytu, případně jiné okolnosti hodné zřetele, lze dle žalobce odkázat na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 2. 2005, sp. zn. 26 Cdo 909/2004, který uvádí, že o situaci, kdy na nájemci nelze spravedlivě požadovat, aby užíval pouze jeden byt, jde především tehdy, jestliže užívá k bydlení současně dva byty, z nichž ani jeden nevyhovuje svou velikostí či kvalitou bytové potřebě nájemce a členů jeho rodiny, nebo tehdy, užívá-li druhý byt v místě svého pracoviště, odkud nemůže denně dojíždět do místa trvalého bydliště apod. Ze zmíněného rozsudku lze usoudit, že žalovaný není oprávněn bez existence konkrétních důvodů stanovit, že žadatel je povinen užívat pouze jeden byt. Tato podmínka je v rozporu s čl. 4 odst. 1 Listiny. Žalobce dodal, že žalovaný je oprávněn vědět, zda má žadatel příslušnou nájemní smlouvu uzavřenu a rozhodnout, zda existence této nájemní smlouvy je nebo není překážkou pro přidělení bytu ve vlastnictví města. Ustanovení tak, jak je koncipováno, předem bez posouzení konkrétního stavu u konkrétního žadatele diskredituje jeho žádost v soutěži o nájemní bydlení ve vlastnictví města v případě, že žadatel nájemní smlouvu uzavřenou má. Žadatel však může o byt ve vlastnictví města žádat ze zcela legitimních a pochopitelných důvodů, jakými jsou např. cenová dostupnost bytu, existence hygienických nebo požárních závad u stávajícího bytu, nutnost uvolnění stávajícího bytu pro potřeby jeho majitele či prostá skutečnost, že stávající byt je přelidněný. Obec není běžným soukromoprávním pronajímatelem. Při této činnosti v samostatné působnosti musí také zohlednit skutečnosti, které jí vyplývají z veřejnoprávního postavení podle § 2 odst. 1 v návaznosti na § 2 odst. 2 a § 35 odst. 2 obecního zřízení.
16. K odstavci 3 článku III. – Posouzení přihlášek, přidělení volného bytu Pravidel, v němž se uvádí, že přiměřeně, v rozsahu čl. II. odst. 3 písm. a) - d) a f) se posuzují spolubydlíci osoby uchazečů, kteří žijí ve společné domácnosti s osobou pro zamezení obcházení Pravidel a tedy docílení legitimních cílů města tj. prevence vzniku pohledávek a udržení veřejného pořádku/bezproblémového občanského soužití, žalobce uvedl, že tento článek není rozřazen na písmena. Žalovaný může posuzovat a případně stanovit podmínky pouze žadateli – budoucímu nájemci a osobám, kterým vzniká společný nájem. Stanovení požadavků na ostatní členy společné domácnosti je tak podle žalobce v rozporu s čl. 4 odst. 1 Listiny a čl. 10 odst. 3 Listiny.
17. K požadavku zproštění mlčenlivosti oprávněných úředních osob za účelem zjištění přestupkové minulosti žadatele uvedené v Přihlášce do výběru na přidělení bytu v majetku města Horní Slavkov žalobce uvedl, že shledává zjišťování přestupkové minulosti žadatele v souvislosti s přidělením bytu za rozporné se zákonem, odkázal přitom na argumentaci k čl. II odst. 5 písm. c) Pravidel.
18. K textu, který uvádí výčet dokladů, jež je žadatel povinen k přihlášce doložit, žalobce uvedl, že má za to, že žalovaný jakožto orgán veřejné správy pečující o uspokojování

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

potřeb především svých občanů, může v rámci dobré správy od žadatelů vyžadovat pouze ty informace, které nemá, jsou nezbytné k posouzení podané žádosti a nemůže si je opatřit jiným způsobem. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o doklady vycházející z čl. II. odst. 5 Pravidel, které bylo z větší části shledáno v rozporu se zákonem, doporučil žalobce, i z důvodu, že se podle žalovaného nejedná o povinné přílohy přihlášky, předmětný text z přihlášky vypustit.

19. K výčtu dokladů, které žadatel k přihlášce přikládá, žalobce uvedl, že doklady uvedené pod č. 2 a 3 shledal v rozporu se zákonem. Podle něj nelze tolerovat, že žalovaný vyžaduje od žadatele doložit skutečnosti, které nejsou nezbytné pro objektivní posouzení žadatele o nájemní byt nebo zasahují v rozporu s § 35 odst. 1 obecního zřízení do působnosti státu a jím zřízených osob, resp. požadavky žalovaného jsou za hranou rozumnosti a ústavním pořádkem zaručených základních práv a svobod občanů, i když tím žalovaný sleduje seznatelný a zdánlivě rozumný cíl. Za neadekvátní považuje žalobce i požadovat po žadatelích o pronájem bytu doložení závazků, které jim vyplývají ze vztahů s třetími osobami a kterých není město účastníkem či dokládání jejich trestní minulosti. Takový postup nekoresponduje ani s obecným principem na minimalizaci zatěžování adresátů veřejné správy ze strany orgánů veřejné moci.

Vyjádření žalovaného

20. Žalovaný k žalobě uvedl, že s argumentací žalobce nesouhlasí a trvá na svém negativním stanovisku k výtkám žalobce, které prezentoval již v průběhu správního řízení.
21. Pro přehlednost rozsudku se tedy sluší konstatovat, že žalovaný v průběhu správního řízení vůči žalobci argumentoval svým legitimním zájmem na ochranu svého majetku a veřejného pořádku. Proto i nadále trvá na požadavku doložení bezdlužnosti z údajů města, ale i dvou orgánů veřejné správy. Cílem není postupovat diskriminačně, ale naopak transparentně. Ze zkušeností žalovaného plyne, že dlužníci vůči veřejné správě často argumentují, že nemohou platit ani nájemné v městských bytech. To způsobuje žalovanému ztráty, neboť i bez úhrady od nájemníka je povinno hradit dodavatelům služeb a energií a vznikají mu pohledávky, které musí spravovat, přičemž vymožení dluhu je spíše nepravděpodobné. Zavedení požadavku prokazování bezdlužnosti má již pozitivní výsledky, když došlo ke snížení počtu soudních vyklizení pod průměr jednoho ročně a od roku 2012 došlo k razantnímu snížení objemu pohledávek z dlužného nájemného, a to z 5 370 000 Kč na 1 282 000 Kč.
22. Rovněž požadavek na ověření přestupkové minulosti žadatelů o obecní byt považuje žalovaný za důvodný, zvláště poté, co redukovalo počet skutkových podstat, kterých se tento požadavek týká. Nejde tu o snahu jakkoli potrestat pachatele přestupku, ale o sledování veřejného zájmu na zajištění pořádku a klidného soužití.

Posouzení věci

23. Soud ve věci rozhodl bez jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tím oba účastníci souhlasili a soud neshledal potřebu vést ve věci dokazování.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

24. Podle § 67 písm. a) s. ř. s. platí: „*Ustanovení tohoto dílu se přiměřeně použijí též v případě, kdy zvláštní zákon svěřuje správnímu úřadu pravomoc podat žalobu proti usnesení nebo opatření orgánu územního samosprávného celku v samostatné působnosti.*“
25. Zákon tím dává najevo, že řízení o žalobě proti usnesení nebo opatření orgánu územního samosprávného celku v samostatné působnosti, má být zásadně spravováno podle právní úpravy dopadající na řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Jen přiměřená aplikace této právní úpravy pak znamená, že pokud „*určité ustanovení neodpovídá koncepčnímu pojetí žaloby ve věcech samosprávy, nelze jej v daném řízení užít, byť jeho aplikace není výslovně vyloučena.*“ (srov. Koucourek T. in KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2019, 1104 s., str. 538).
26. Soud je v této souvislosti přesvědčen, že je namístě přiměřeně aplikovat i v řízení o žalobě podle § 67 písm. a) s. ř. s. ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s., podle něhož soud přezkoumá zákonnost napadeného usnesení rady žalovaného jen v mezích uplatněné žalobní argumentace. Tato vázanost soudu platí jak co do rozsahu napadeného usnesení (resp. jeho příslušných částí), tak co do žalobou uplatněných důvodů jejich tvrzené nezákonnosti. Ani v tomto typu řízení totiž zásadně nejsou dány důvody pro to, aby soud svou činností nahrazoval povinnosti žalobce, případně sám dohledával argumentaci, která podanou žalobu podporuje (srov. rozsudek rozšířeného senátu tohoto soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78). Navíc je nutno přihlédnout k tomu, že napadené usnesení rady žalovaného je projevem ústavně zakotveného práva na samosprávu obce (čl. 8 a čl. 100 odst. 1 Ústavy). Podle čl. 101 odst. 4 Ústavy může stát zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem. Tento ústavní imperativ nepochybně dopadá i na rozhodování správního soudu v řízení o žalobě podle § 67 písm. a) s. ř. s., ostatně je aplikován i v judikatuře Ústavního soudu v případě rozhodování o návrzích Ministerstva vnitra na zrušení obecně závazné vyhlášky obce podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy. Tento požadavek byl formulován v nálezu IV. ÚS 331/02. Ústavní soud vyložil obecný rámec ústavních limitů zásahu státu do územní samosprávy tak, že požadavek ochrany zákona dle čl. 101 odst. 4 Ústavy, a tedy možnosti státu zasahovat do výkonu územní samosprávy, je třeba vykládat velmi restriktivně, neboť se vlastně jedná o ústavně založenou výjimku zasahující do ústavně zaručeného práva na samosprávu. Jinak řečeno, při posuzování zákonnosti nelze příslušný zákon vykládat extenzivně, byť by byl takový výklad logický, účelný a rozumný: „*Zásah státu do ústavně zaručeného práva na samosprávu je totiž podle přesvědčení Ústavního soudu možno připustit toliko za situace, kdy je porušení zákona ze strany územního samosprávného celku dovozeno subsumpcí pod právní normu vyloženou secundum et intra, nikoliv již praeter legem.*“
27. Ze správního spisu soud zjistil, že předmětem radou žalovaného schválených pravidel pro přidělování a hospodaření s byty v majetku města Horní Slavkov je upravit postup města při pronajímání bytů v jeho vlastnictví při výkonu jeho vlastnických práv; tato pravidla vycházejí z občanského zákoníku a dalších právních předpisů (čl. I. odst. 1). Část II. je nazvána „*Zveřejnění volných bytů, podání přihlášky do výběru o přidělení bytu*“ a ve svých prvních čtyřech odstavcích stanoví způsob zveřejnění nabídky volných bytů (odst. 1), součásti nabídky (odst. 2), dostupnost přihlášky do výběru (odst. 3) a povinnost nabídku včas podat včetně stanovení způsobu, jak tak lze učinit (odst. 4). Žalobou v části napadený odst. 5 upravuje přílohy přihlášky a zní: „*Žadatel k přihlášce doloží, že: a) nemá pohledávky vůči městu Horní Slavkov (např. nájemné, místní poplatky), popř., že své pohledávky*

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

pravidelně splácí nebo namítá jejich neexistenci u soudu, b) nemá pohledávky vůči ČR u Celního úřadu a u příslušné zdravotní pojišťovny (jejímž je pojištěncem) popř., že své pohledávky pravidelně splácí nebo namítá jejich neexistenci u soudu, c) se opakovaně nedopustil přestupku dle zákona č. 251/2016 Sb., zákona o některých přestupcích v ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) a § 7 odst. 1, bod 1-4 dva roky od pravomocného rozhodnutí o přestupku, d) nemá uzavřenou nájemní smlouvu na nemovitost sloužící k bydlení vyjma období za účelem racionální doby sloužící k přestěhování do žádaného bytu popř. jiné okolnosti hodné zřetele, e) je-li cizincem, předloží doklad o povolení k pobytu na území ČR, a dále f) zda je v příslušné evidenci evidován jako vlastník nemovitosti sloužící k bytovým účelům, SJM, spoluvlastnictví či služebnosti bydlení.“ Následně je stanoveno, že nedoložení dokladů k přihlášce dle odst. 3 nebrání jejímu projednání, ale s ohledem na sledování legitimních cílů města tj. hospodárnosti, zajištění veřejného pořádku a uspokojování potřeb občanů bude mít vliv při rozhodování o přidělení bytu (odst. 6) a konečně, kdo vede evidenci přihlášek a komu ji předkládá (odst. 7).

28. Rovněž žalobou částečně napadený čl. III. Pravidel je nazván „Posouzení přihlášek, přidělení volného bytu“ a v prvních dvou odstavcích upravuje zřízení a působnost bytové komise. Napadený třetí odstavec pak stanoví: „Přiměřeně, v rozsahu čl. II. odst. 3 písm. a) – d) a f) se posuzují spolubydlící osoby uchazečů, kteří žijí ve společné domácnosti s osobou pro zamezení obcházení pravidel a tedy docílení legitimních cílů města tj. prevence vzniku pohledávek a udržení veřejného pořádku/bezproblémového občanského soužití.“ Tento článek dále stanoví, že je to bytová komise, kdo radě města doporučí vhodného uchazeče k přidělení volného bytu a stanoví i pořadí dalších uchazečů (odst. 4), že zápis z jednání bytové komise je předkládán radě města k projednání přidělení bytu (odst. 5), že o přidělení bytu rozhoduje rada města (odst. 6), o způsobu informování žadatelů o rozhodnutí o přidělení bytu (odst. 7) a konečně oprávnění rady města projednat přidělení bytu i bez projednání v bytové komisi v závislosti na existenci stanovených mimořádných situací (odst. 8).
29. Ve zbylých článcích Pravidel jsou upraveny mimořádné situace (čl. IV.), přidělení bytu (čl. V.), nájemní smlouvy, jejich dodatky a změny (čl. VI.), výměny bytů, „převody“ nájemních smluv a podnájmy (čl. VII.), ukončení nájemní smlouvy, předání bytu zpět pronajímateli (čl. VIII.) a závěrečná a přechodná ustanovení (čl. IX.).
30. Přílohu č. 1 pravidel tvoří formulář (tiskopis) „Přihláška do výběru na přidělení bytu v majetku města Horní Slavkov“, v němž je mj. obsaženo i zaškrtačací pole s následujícím textem: „Za účelem zpracování této žádosti včetně rozhodnutí o ni zprošňuji, za účelem zpracování této žádosti včetně rozhodnutí o ni, oprávněné úřední osoby správního orgánu Městský úřad Horní Slavkov ve smyslu ustanovení § 15 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád povinnosti mlčenlivosti ve věci vedených přestupkových řízení ve smyslu zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona č. 251/2016 Sb., zákona o některých přestupcích v ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) a § 7 odst. 1 bod 1 – 4 dva roky od pravomocného rozhodnutí o přestupku.“ K tomuto textu je připojen asterisk, u jehož vysvětlení umístěného přímo pod citovaným textem se uvádí: „V případě, že nebudete souhlasit se zproštěním Městského úřadu Horní Slavkov k vydání údajů podle daňového řádu nebo ve věcech přestupkového řízení doklad vyžádáte osobně u odporu správního a vnitřních věcí městského úřadu.“
31. V závěru tiskopisu je uveden seznam dokladů, které mají být dle příslušného pokynu předloženy v kopii k přihlášce. Pod číslem 2) je uloženo předložit „Doklad o skutečnosti, že nemá pohledávky vůči ČR u Celního úřadu a u příslušné zdravotní pojišťovny (jejímž je

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

pojištěncem) popř., že své pohledávky pravidelně splácí nebo namítá jejich neexistenci u soudu (Celní úřad pro Karlovarský kraj, Dubová 246/8, Karlovy Vary).“ Pod číslem 3) je pak uloženo předložit: „Doklad o tom, že se opakovaně nedopustil přestupku dle zákona č. 251/2016 Sb., zákona o některých přestupcích v ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) a § 7 odst. 1 bod 1 – 4 dva roky od pravomocného rozhodnutí o přestupku.“ V rámci pokynů k předložení stanovených dokladů je uvedeno, že „nedoložení dokladů k Přihlášce nebrání její projednání, ale s ohledem na sledování legitimních cílů města tj., hospodárnosti, zajištění veřejného pořádku a uspokojování potřeb občanů bude mít vliv při rozhodování o přidělení bytu.“

32. Ze správního spisu se rovněž podává, že i současná, napadená verze pravidel pro přidělování a hospodaření s byty v majetku žalovaného, je sama o sobě již výsledkem komunikace mezi žalobcem a žalovaným. Již dne 17. 8. 2022 si totiž žalobce od žalovaného vyžádal podklady kvůli vyřizování podnětu k přezkoumání mj. i pravidel pro přidělování bytů v jeho vlastnictví. V dané době se jednalo o předpis rady města Horní Slavkov č. PR 4/2019 nazvaný „Zásady pro přidělování a hospodaření s byty v majetku města Horní Slavkov“ schválený na jejím 25. zasedání dne 25. 11. 2019 pod bodem 3 usnesením č. RM 375/25/19. Žalovaný uvedl, že tyto zásady vycházejí z analýzy rizik, kterou si zpracoval po převzetí správy svého bytového fondu od městem založené společnosti dne 1. 1. 2012 s pohledávkami z nájemních vztahů bytového hospodářství ve výši 5 370 000 Kč bez penále. Zásady byly postaveny na prevenci předcházení vzniku pohledávek včetně prevence soudního vyklizení neplaticích nájemníků a zároveň předcházení sporů či rizik plynoucích z občanského soužití. V průběhu doby byly zásady upravovány podle praktických zkušeností do podoby předpisu rady města č. PR 4/2019. Podle názoru žalovaného přitom jejich aplikace přinesla žádoucí efekt: eliminovala negativní jevy v občanském soužití, počet soudních vyklizení klesl pod průměr 1 ročně, pohledávky se snížily na částku 1 282 000 Kč.
33. Žalobce upozornil žalovaného na nezákonnost obsaženou v zásadách písemností ze dne 7. 9. 2022, přičemž v reakci na tuto zprávu přistoupil žalovaný k vydání nových pravidel, a to právě předpisem rady města PR 1/2022, tedy již napadené úpravy (následně ještě ovšem novelizované, jak je patrné z úvodních pasáží tohoto rozsudku).

K jednotlivým tvrzeným nezákonnostem

34. Před samotným vypořádáním žalobní argumentace soud nad rámec věci upozorňuje, že žalovaný zveřejnil na svých internetových stránkách nesprávnou verzi Pravidel. V čl. II. odst. 5 totiž uvádí pod písm. a) i b) totožnou úpravu, která však má být správně předmětem toliko písm. a). To pak způsobuje i nesprávnou indikaci těch částí tohoto ustanovení, jejichž výkon je v důsledku rozhodnutí žalobce pozastaven [jako pozastavená jsou sice nominálně správně indikována ustanovení čl. II. odst. 5 písm. b), c) a d), ale jejich obsah v důsledku pochybení žalovaného neodpovídá rozsahu, ve kterém byl výkon rozhodnutím žalovaného skutečně pozastaven: po obsahové stránce totiž žalovaný indikuje, že pozastaven byl fakticky výkon čl. II. odst. 5 písm. a) – c) Pravidel, takže ve výsledku žalovaný nesprávně indikuje, že pozastaven byl i výkon čl. II. odst. 5 písm. a), ačkoliv nebyl, a současně indikuje, že pozastaven nebyl výkon čl. II. odst. 5 písm. d), ačkoliv byl]. Přezkumu napadeného usnesení rady tato skutečnost nebrání, soud však považuje za potřebné na tuto okolnost upozornit, a to především s ohledem na orientaci v tomto rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

35. Žalobce spatřuje nezákonnost napadeného usnesení rady žalovaného v jeho obsahu; po procesní stránce žalobce žádné námitky nevznesl, neboť konstatoval, že bylo včetně své novelizace schváleno v souladu se zákonem. Žalobce také uzavřel, že žalovaný přijetím napadeného usnesení sledoval legitimní cíl v souladu s § 35 odst. 2 obecního zřízení; jedná se totiž o nástroj pro zajišťování bytových potřeb občanů. Žalovaný ani přijetím napadeného usnesení nevybočil z mezí své samostatné působnosti.
36. Před námitkami týkajícími se konkrétních ustanovení napadeného usnesení, resp. pravidel pro přidělování a hospodaření s byty v majetku žalovaného poukazuje žalobce jednak na náleze Ústavního soudu ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. II. ÚS 2588/14. Z něj lze dovodit především to, že i když obec jedná ve svých soukromoprávních vztazích, nadále se na ni vztahují povinnosti plynoucí z jejího postavení veřejnoprávní korporace nadané právem na samosprávu (čl. 100 Ústavy) povinné pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů (§ 2 odst. 2 obecního zřízení), protože ji nelze vyjmout z požadavků kladených na správu věcí veřejných, neboť z daného titulu má obec určité zvláštní povinnosti plynoucí z jejího postavení subjektu veřejného práva, které jsou v základu stanoveny v čl. 2 odst. 2 Listiny. Citovaný náleze se však především vymezuje proti možnému diskriminačnímu, neobjektivnímu a nerozumnému přístupu obce ke srovnatelným případům, byť při řešení záležitostí soukromoprávní povahy. Pro dokreslení situace je možno dodat, že v daném případě rozhodoval Ústavní soud o ústavní stížnosti na zrušení rozhodnutí civilních soudů o žalobě proti Statutárnímu městu Liberec na nahrazení projevu vůle ohledně udělení souhlasu se zřízením STL plynovodu a plynových přípojek na blíže určených žalovaným městem vlastněných pozemcích ve smyslu (tehdejšího) ustanovení § 86 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona. Jakkoli tedy z citovaného nálezu lze dovodit jisté základní mantinely pro jednání obcí v soukromoprávních vztazích, resp. hlediska, jejichž prizmatem lze i soukromoprávní jednání obcí posuzovat, nelze na druhou stranu dané závěry mechanicky přejímat a uplatňovat na skutkově podstatně odlišnou věc.
37. Rovněž ze žalobcem citované zprávy Veřejného ochránce práv o šetření ve věci neuzavření nájemní smlouvy k nájemnímu bytu ze dne 3. 3. 2011, sp. zn. 127/2010/DIS/JKV, plyne, že smluvní volnost obce je při uzavírání nájemních smluv na bydlení neomezená, jako je tomu v případě osob soukromého práva. Obce jsou ovšem i v této své činnosti spadající do oblasti péče o uspokojování potřeb svých občanů dle § 35 odst. 2 obecního zřízení vázány právem, tedy i antidiskriminačním zákonem. Při nabízení bydlení tak musí obce zajistit i rovné zacházení se všemi zájemci o byt. I v těchto závěrech je tedy akcentován zákaz diskriminace a libovůle.
 - a. čl. II. odst. 5 písm. b) Pravidel (požadavek doložení bezdlužnosti žadatele vůči ČR u Celního úřadu a u příslušné zdravotní pojišťovny coby přílohy k přihlášce do výběru na přidělení městského bytu)
38. Žalobce tvrdí rozpornost tohoto požadavku s čl. 1 odst. 1 Listiny, resp. čl. 4 odst. 1 Listiny.
39. Listina ve svém čl. 1 odst. 1 stanoví: „*Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.*“
40. Článek 4 odst. 1 Listiny zní: „*Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.*“

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

41. Soud neshledává žalobcovo zdůvodnění tvrzeného rozporu uvedeného požadavku s čl. 1 odst. 1 Listiny, resp. čl. 4 odst. 1 Listiny za přesvědčivé. Předně: požadavek doložení bezdlužnosti žadatele u Celního úřadu a zdravotní pojišťovny není zásahem žalovaného do tohoto vztahu. Žalovaný nijak do daného právního vztahu žadatele a Celního úřadu, případně zdravotní pojišťovny nevstupuje, nemění jeho obsah, nestanovuje žádné nové povinnosti ani práva. Ověřuje toliko bezdlužnost žadatele u uvedených institucí, což není nic jiného než podání určité informace o tomto právním vztahu. Pokud žalobce tvrdí, že žalovanému nepřísluší ani „z tohoto vztahu vyvozovat jakékoli závěry“, přehlíží, že se v tomto případě ani nejedná o vyvozování závěrů z daného vztahu, ale toliko o ověření, zda žadatel o přidělení městského bytu je či není dlužníkem (pravidelně nesplácejícím svůj dluh). V tomto ohledu se tedy nejedná o vyvozování závěrů ze samotné existence právního vztahu, ale o zjištění konkrétní informace o tomto vztahu, která sama o sobě slouží teprve v další úvaze žalovaného směřující k rozhodnutí o tom, zda konkrétnímu žadateli bude či nebude přidělen městský byt.
42. Jde-li pak o samotnou argumentaci rozporu daného požadavku s čl. 1 odst. 1 a čl. 4 odst. 1 Listiny, považuje ji soud za vysoce abstraktní. Žalobce toliko uplatnil svá shora vypořádaná tvrzení, podle nichž žalovanému nepřísluší zasahovat do daného vztahu konkrétního žadatele a Celního úřadu či zdravotní pojišťovny a následně označené články Listiny citoval. Na této úrovni abstrakce použité argumentace je přitom nutno připomenout, že pakliže sám žalobce uznává, že „v podmínkách České republiky bude vždy převyšovat poptávka po obecním (dostupném) bydlení nad nabídkou ze strany obcí (měst)“, jak uvádí na str. 8 žaloby, pak z toho musí nevyhnutelně vyplývat, že obce musejí nezbytně zvolit určitá kritéria výběru, kterému žadateli obecní byt přidělí a kterému ne. Takové rozhodnutí je tedy vždy výsledkem určité diskriminace v obecném významu toho slova (tedy česky: rozlišování) založené na určitém hledisku (časovém, obsahovém či jakémkoli jiném). Podstatné tedy není, aby z rozhodování příslušného orgánu obce byla vyloučena diskriminace jako taková (neboť jediným způsobem, kterým by takového cíle bylo možno dosáhnout, by byla existence natolik širokého bytového fondu dané obce, že by bylo možno uspokojit každého žadatele), ale aby se tato diskriminace (rozlišování mezi podanými žádostmi) neopírala o nezákonný či dokonce protiústavní základ. Právě v tom přitom tkví podstata ochrany, kterou poskytuje čl. 1 Listiny: aby odlišné zacházení, které může být při rozhodování v konkrétní věci, např. právě v případě přidělování obecních bytů, nevyhnutelné, nebylo založeno na právně nepřijatelném kritériu (rozlišovacím znaku). K tomu lze odkázat na nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 5. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 87/20, v němž Ústavní soud mj. konstatoval, že při posuzování ústavněprávní legitimacy rozlišování je nutno brát v potaz jednak stanovený rozlišovací znak, jednak konkrétní právo či statek, ve vztahu k němuž je odlišně zacházeno. Přitom v bodě 106 citovaného nálezu uvedl, že nebude-li důvodem rozlišení chráněná charakteristika uvedená či odvoditelná z čl. 3 odst. 1 Listiny, bude ústavně souladná taková právní úprava, která není projevem libovůle, tj. postačí, že sleduje legitimní cíl a je s to jej dosáhnout, resp. musí být v nějakém racionálním vztahu k účelu zákona, tj. může-li nějakým způsobem dosažení tohoto účelu ovlivnit či k jeho dosažení přispět, přičemž nemusí jít o řešení nutně nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejmoudřejší. Jinak řečeno, konkrétní úprava může být shledána rozpornou s čl. 1 Listiny jen tehdy, bude-li upravovat rozlišování svévolné, zcela nerozumné či bez jakéhokoli věcného a racionálního zdůvodnění (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 18/15).

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

43. Z hlediska přezkumu čl. II. odst. 5 písm. a) Pravidel prismatem čl. 1 Listiny je tak nutno konstatovat, že žalobcem uplatněná argumentace je natolik obecná, že z ní není patrné, z jakých konkrétních důvodů považuje žalobce případné rozlišování rady žalovaného o přidělení městského bytu mj. i na základě kritéria bezdlužnosti konkrétního žadatele u Celního úřadu či příslušné zdravotní pojišťovny za svévolné, zcela nerozumné či bez jakéhokoli věcného či racionálního zdůvodnění. Žalobce se v žalobě vůbec nevypořádává s argumentací, kterou na podporu svého postupu žalovaný snesl v průběhu správního řízení (např. v přípisu ze dne 25. 10. 2022) a na niž odkázal ve svém vyjádření k žalobě. Z ní je patrné, že žalovaný daný požadavek do Pravidel zakotvil s ohledem na zájem na ochraně svého majetku, přičemž vychází ze svých praktických zkušeností, podle nichž osoby, které vykazují nesplácené dluhy vůči státu či městu, projevují nižší tendenci hradit své závazky plynoucí z nájemních smluv. Neplacení nájemného z městských bytů představuje pro žalovaného významnou zátěž (město neobdrží nájemné, navíc ale musí uhradit dodavatelům za služby) a spoléhání na exekuční vymáhání dlužného nájemného považuje za lehkovážné. Proto považuje zvolený rozsah prokazování bezdlužnosti za preventivní postup, který se navíc dosud osvědčil, když počet soudních vyklizení klesl na průměr jednoho ročně a pohledávky z nájemních vztahů se od roku 2012 snížily z 5 370 000 Kč na 1 282 000 Kč k srpnu 2023.
44. Je zřejmé, že žalovaný představil racionální a do určité míry i podložené důvody pro požadavek prokazování bezdlužnosti žadatele o přidělení městského bytu. Žalovaný se s touto argumentací nijak nevypořádal a jeho námitka opírající se o čl. 1 Listiny tak v podstatě míří na samotný princip rozlišování (jinými slovy: pokud by soud takto vágně vybudovanou argumentaci akceptoval, pak by musel zasáhnout v podstatě proti jakémukoli rozlišovacímu kritériu, neboť koneckonců každé rozlišovací kritérium směřuje ke konečné nerovnosti- v posuzovaném případě bude někomu městský byt přidělen a jinému ne). Tak však postupovat nelze, protože rozhodnutí o přidělení městského bytu, není-li dostatek městských bytů pro všechny žadatele, musí být v posledku na něčem založeno. Je-li pak založeno mj. i na tom, že konkrétní žadatel nemá (nesplácené) dluhy u Celního úřadu či své zdravotní pojišťovny, nejví se tato úprava jako svévolná či nerozumná. Soud tedy rozpor tohoto požadavku s čl. 1 Listiny neshledal.
45. Jde-li pak o tvrzený rozpor s čl. 4 odst. 1 Listiny, je nutno argumentaci žalobce považovat za ještě skoupější, než je tomu v případě tvrzení opírajících se o čl. 1 odst. 1 Listiny. V podstatě z této argumentace, je-li hodnocena samostatně, není ani zřejmé, jestli žalobce brojí proti samotné povinnosti předkládat k žádosti o přidělení městského bytu doklad o bezdlužnosti jako takové, případně zda shledává v rozporu s čl. 4 odst. 1 Listiny samotný požadavek na bezdlužnost konkrétního žadatele. Prve zmíněné interpretaci ale nevyhovuje skutečnost, že žalobce nenapadá celou úpravu Pravidel ani podmínku doložení všech příloh. Sám ostatně uvádí, že „*má za to, že stanovení plošných podmínek v přijatém Předpisu PR 1/2022 sice přispívá k transparentnosti jednání města, ale zároveň zasahuje do práv třetích osob (...)*“. Z kontextu věci je tedy zjevné, že žalobce spatřuje rozpor povinnosti předložit k žádosti o přidělení městského bytu doklad o bezdlužnosti s čl. 4 odst. 1 Listiny, není však jasné, z jakého důvodu. Stanovení okruhu příloh k příslušné žádosti je totiž realizací stejného oprávnění plynoucího ze samostatné působnosti žalovaného, která mu umožnila rozhodnutím rady přijmout celá Pravidla. Povinnost předložit doklad o bezdlužnosti tak nepředstavuje povinnost uloženou praeter či dokonce contra legem. Proto soud neshledal rozpor tohoto požadavku ani s čl. 4 odst. 1 Listiny.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

b. čl. II. odst. 5 písm. c) Pravidel (požadavek doložení dokladu, že se žadatel opakovaně nedopustil přestupku dle § 5 odst. 1 písm. d) a § 7 odst. 1 bod 1 – 4 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, a to dva roky od pravomocného rozhodnutí o přestupku)

46. Žalobce tvrdí rozpornost tohoto požadavku s čl. 1 větou první Listiny, čl. 10 odst. 1 a 3 Listiny a čl. 39 Listiny.
47. Podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (dále též jen: „zákon o některých přestupcích“): „Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že poruší noční klid.“
48. Dle § 7 odst. 1 písm. c) zákona o některých přestupcích: „Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně naruší občanské soužití tak, že 1. jinému vybrožuje újmou na zdraví, 2. jiného nepravdivě obviní z přestupku, 3. se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo 4. se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.“
49. Soud především konstatuje, že textace Pravidel je v požadavku uvedeném pod čl. II. odst. 5 písm. c) zjevně vadná, neboť ve vztahu k úpravě obsažené v § 7 odst. 1 zákona o některých přestupcích vynechává označení příslušného písmena. V odstavci prvním citovaného ustanovení však žádné body 1 – 4 upraveny nejsou. Takto označenou úpravu lze nalézt toliko v ustanovení § 7 odst. 1 písm. c) zákona o některých přestupcích, jak ji shora soud citoval. Jde však o vadnou legislativně-technickou formulaci daného požadavku, kterou nelze bez dalšího přehlédnout. Zákon o některých přestupcích neobsahuje žádné ustanovení § 7 odst. 1 bod 1 – 4. Tím je tak zpochybněno reálné uplatňování upraveného požadavku.
50. Žalobce rozpor tohoto ustanovení Pravidel s čl. 1 Listiny, resp. její prvou větou, podle níž jsou lidé rovni v důstojnosti i právech, čl. 39 Listiny, podle níž jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jiné újmy na právech nebo majetku lze za jeho spáchání uložit, resp. čl. 10 odst. 1 Listiny, dle něhož má každý právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno, a čl. 10 odst. 3 Listiny, podle něž má každý právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě, spatřuje dle žaloby v tom, že orgány žalovaného by neměly znovu postihovat osoby, které již byly potrestány pro spáchání definovaných přestupků. Případné nepřidělení bytu takové osobě chápe žalobce jako další trest (či obecněji řečeno sankci) za stejný přestupek.
51. Soud s pojetím žalobce nesouhlasí. Doložení skutečnosti, že žadatel o přidělení městského bytu nespáchal v období dvou předcházejících let před podáním žádosti blíže definované přestupky, není podle názoru soudu vůbec možno charakterizovat jako trest, tím méně jako trest ve smyslu čl. 39 Listiny. Jakkoli je nepochybné, že právní zásada *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*, jejímž ústavněprávním vyjádřením čl. 39 Listiny je, se uplatní i ve vztahu k přestupkovému právu (srov. např. Prášková, H. Přestupkové právo. 2 vyd. Praha: Leges, 2022, str. 62), nelze přehlédnout, že čl. 39 Listiny hovoří toliko o trestech za trestné činy, nikoli za přestupky, o které jde v nyní posuzované otázce. Ve svém nálezu ze dne 25. 10. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 14/09 (především bod 29), Ústavní soud akcentoval vzájemnou autonomii systémů přestupkového a trestního práva s tím, že čl. 39 Listiny poskytuje oporu toliko ve vztahu k právu trestnímu. Přestupky tedy z okruhu věcné působnosti tohoto ustanovení Listiny vypadávají. V kontextu nyní projednávané věci je třeba dát přednost závaznému výkladu Ústavního soudu (čl. 89 odst. 2 Ústavy) před doktrinárními závěry, podle nichž v celkovém souhrnu nelze judikaturu Ústavního soudu

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

považovat za zcela jednoznačnou (srov. NOVÁK, Jiří. Čl. 39 [Výhrada zákona pro stanovení trestnosti jednání a ukládání trestů]. In: HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKEŠ, M., KOPA, M. a kol. Listina základních práv a svobod. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 1221, marg. č. 6.). Jde-li pak o závěry NSS obsažené v jeho rozsudku ze dne 19. 4. 2007, č. j. 2 Afs 176/2006-96, podle nichž není důvod nepoužít čl. 39 Listiny, resp. z něj vyplývající požadavky i na vymezení skutkové podstaty přestupku a sankce za něj hrozící, jde o kontextově zcela jiný problém, než který soud řeší v posuzované věci, neboť v podání žádosti o přidělení městského bytu není spatřován přestupek ani v případě, že žadatel nedoloží svou přestupkovou beztrestnost ve smyslu čl. II. odst. 5 písm. c) Pravidel. V posuzované věci se ani nejedná o případ tzv. sekundární normotvorby, v jejímž rámci se některé obce v devadesátých letech pokoušely prostřednictvím svých obecně závazných vyhlášek fakticky dotvářet skutkové podstaty trestných činů či ustanovení o trestech (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 19. 12. 1995, sp. zn. Pl. ÚS 29/95, a ze dne 24. 4. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 41/95).

52. Žalobce se tedy vymezuje v podstatě toliko vůči tomu, aby ze skutečnosti, že se konkrétní žadatel v posledních dvou letech před podáním žádosti o přidělení městského bytu dopustil opakovaně určitého protiprávního jednání, byly vyvozovány jakékoli závěry. To je však podle přesvědčení soudu požadavek nedůvodný, neboť v soukromé i veřejné sféře je prokazování trestní bezúhonnosti běžné (např. nástup do zaměstnání spojeného s nakládání s hotovostí, nástup do výkonu funkce podmíněné trestní bezúhonností, požadavek bezúhonnosti je ostatně formulován celou řadou právních předpisů), ba dokonce je požadavek prokazování bezúhonnosti chápán jako reflexe oprávněného zájmu společnosti na získání informací o odsouzených osobách (k těmto otázkám srov. např. GRIVNA, Tomáš, VANDUCHOVÁ, Marie. K problematice zahlazení odsouzení. Trestněprávní revue, 2009, č. 9, s. 263-270). Přitom nevznikají pochybnosti o tom, že by pouhé využití informace o předchozím odsouzení konkrétní osoby bylo srovnatelné s uložením dalšího trestu za totožné jednání, nedostatek bezúhonnosti (zpravidla časově omezený) je považován za jeden z následků odsouzení v podobě určité stigmatizace odsouzené osoby, přičemž právní úprava zahlazení odsouzení pak zajišťuje, aby tato stigmatizace nebyla excesivní, ale přiměřená. I v tomto ohledu jistě nelze zcela ztotožňovat úpravu trestněprávní, jež pracuje s jednáními vyšší škodlivosti) s úpravou přestupkovou, ale je to sám žalobce, kdo tyto dvě oblasti nerozlišuje a z požadavků plynoucích pro úpravu trestněprávní vyvozuje důsledky ve vztahu k přestupkům.
53. Pokud žalobce v žalobě uvádí, že „setrvává na svém názoru, že město není oprávněno po žadateli plošně požadovat a doložit informaci o své případné trestní (přestupkové) minulosti.“, konstatuje soud, že z napadené úpravy zjistil, že se tu nejedná vůbec o doklad případné trestní minulosti a že v případě přestupkové minulosti jde o požadavek ohraničený jak časově, tak věcně. Týká se jen těch skutkových podstat přestupků, které mají blízký vztah k užívání bydlení- porušování nočního klidu či narušování občanského soužití. Tyto skutkové podstaty jsou tak skutečně indikativní, pokud jde o možnou rizikovost případných nájemníků z hlediska zachování pohody bydlení. Požadavek je navíc omezen pouze na opakované spáchání přestupků těchto skutkových podstat, což brání tomu, aby byly do úvahy brány pouhé ojedinělé excesy dotyčných žadatelů. Zvolené časové ohraničení, tj. dva roky před podáním žádosti, zajišťuje, aby nemohly být brány v potaz přestupky, kterých se snad konkrétní osoba dopustila v relativně vzdálenější minulosti, tj. je zajištěna aktuálnost zjišťované informace. Tím je rovněž posílena indikativní role požadavku prokázání přestupkové beztrestnosti ve vztahu k rizikovosti konkrétního

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

žadatele o přidělení obecního bytu. Prostřednictvím těchto omezení se navíc podstatně snižuje intenzita určitého zásahu do soukromí žadatelů, která pochopitelně s prokázáním přestupkové bezúhonnosti spojena.

54. Soud tak nemůže přisvědčit žalobci v tom, že by prostřednictvím zakotvení tohoto požadavku do Pravidel žalovaný doplňoval orgány projednávající přestupky tím, že by znovu sankcionoval osoby již jednou postižené za přestupek. Skutečnost, že žalovaný v postavení pronajímatele toliko využívá informaci o tom, zda se konkrétní žadatel o přidělení městského bytu v relativně recentní době dopustil opakovaně konkrétních přestupků, jejichž následky bývají dle obecné zkušenosti často spojovány se zásahem do pohody bydlení, není dalším trestem za tyto přestupky. Jde pouze o využití informace o jejich spáchání pro účely zvážení, zda dané osobě bude či nebude přidělen obecní byt, přičemž Pravidla ani pevně nestanoví, že by opakované spáchání některého ze specifikovaných přestupků bude mít automaticky za následek odeprání přidělení obecního bytu. Informace však má být vzata do úvahy, v níž mohou v konkrétním případě převážet ve prospěch žadatele jiná zjištění. Z Pravidel tedy nelze podle soudu dovodit, že z jiného důvodu než v podstatě bez dalšího nepřidělí byt žadateli, který svou přestupkovou bezúhonnost neprokáže, žalovaný danou informaci nepotřebuje.
55. Jinak řečeno: soud i v případě tohoto požadavku dospěl k závěru, že má racionální jádro, neboť žalovaný v průběhu správního řízení (přípis ze dne 25. 10. 2022) upozornil na to, že rozsah posuzovaných skutkových podstat je redukován tak, aby bylo možno účinně předcházet potížím v občanském soužití a bylo možné zachování veřejného pořádku, přičemž je vyžadována informace právě jen o opakovaných spácháních předmětných přestupků. Žalobci se nepodařilo prokázat, že by jím napadená úprava obsažená v čl. II. odst. 5 písm. c) Pravidel byla rozporná s čl. 39 Listiny. V daném požadavku není možno shledat ani nezákonnou či dokonce protiústavní diskriminaci, neboť i v tomto případě se může v konečném důsledku jednat o diskriminaci vycházející z objektivních skutečností, racionálně zdůvodněnou a směřující k ochraně legitimních zájmů žalovaného.
56. Jde-li pak o žalobní tvrzení o rozpornosti napadeného ustanovení Pravidel s čl. 1 větou první a čl. 10 odst. 1 a 3 Listiny, neobsahuje žaloba žádnou skutkovou ani právní argumentaci kromě vyjmenování těchto článků. Soud však není oprávněn za žalobce jakkoli jeho argumentaci dotvářet či domýšlet, případně snad dokonce izolovat z reality skutečnosti, které by mohly nasvědčovat závěru o důvodnosti jeho námitky. Proto se soud nebude blíže těmito články Listiny ve vztahu k napadené úpravě zabývat.
 - c. čl. II. odst. 5 písm. d) Pravidel (požadavek na doložení dokladu, že žadatel nemá uzavřenou nájemní smlouvu na nemovitost sloužící k bydlení vyjma období za účelem racionální doby sloužící k přestěhování do žádaného bytu, popř. jiné okolnosti hodné zřetele)
57. Žalobce má daný požadavek na přílohu k žádosti o přidělení obecního bytu za rozporný s čl. 4 odst. 1 Listiny a § 35 odst. 2 obecního zřízení, neboť podle jeho názoru není žalovaný oprávněn deklarovat, že žadatel nesmí mít uzavřenou smlouvu na nemovitost sloužící k bydlení, a to bez posouzení konkrétního stavu u konkrétního žadatele.
58. Soud k této námitce především konstatuje, že textace napadeného ustanovení přímo vylučuje důvody, na kterých vybudoval žalobce svou polemiku s ním. Požadavek doložení, že žadatel nemá uzavřenou jinou nájemní smlouvu za účelem bydlení je totiž samotným citovaným ustanovením koncipován tak, že se neuplatní (kromě nájmu jiné nemovitosti na dobu sloužící k přestěhování do žádaného bytu) v případech okolností

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

hodných zřetele. To znamená, že v jakémkoli případě, kdy žadatel je nájemcem jiné nemovitosti sloužící k bydlení, mohou být zváženy jedinečné okolnosti daného případu, pro které nebude nutno na tomto požadavku trvat. Je to přitom právě tato možnost zvážení konkrétních skutkových okolností v individuálním případě, které se žalobce v této části své žaloby domáhá. Nelze tedy žalobci přisvědčit, pokud tvrdí, že „*ustanovení tak, jak je koncipováno, předem bez posouzení konkrétního stavu u konkrétního žadatele diskredituje jeho žádost v soutěži o nájemní bydlení ve vlastnictví města v případě, že žadatel nájemní smlouvu uzavřenou má.*“ Je tomu totiž právě naopak: dané ustanovení vytváří předpoklad, aby konkrétní důvody, pro něž daný žadatel nájemní smlouvou na jinou nemovitost sloužící k bydlení disponuje, byly řádně zváženy a aby konkrétní žadatel nebyl existencí takového jiného nájmu v řízení o přidělení obecního bytu poškozen či z něj dokonce vyloučen.

59. S ohledem na to, že žalobce se touto svou námitkou pomyslně „vlamuje do otevřených dveří“ a již její skutkové vymezení je v rozporu s tím, co je v napadené úpravě obsaženo, shledal soud tuto dílčí námitku nedůvodnou. Nebylo přitom nutno přistoupit k výkladu čl. 4 odst. 1 Listiny ani ustanovení § 35 odst. 2 ve spojení s § 2 odst. 1, 2 obecního zřízení.

d. čl. III. odst. 3 Pravidel (přiměřené posuzování spolubydlících osob se zájemci o přidělení obecního bytu)

60. Příslušná úprava Pravidel stanoví (citováno přesně, bez korekce interpunkce): „*Přiměřeně, v rozsahu čl. II. odst. 3 písm. a) – d) a f) se posuzují spolubydlící osoby uchazečů, kteří žijí ve společné domácnosti s osobou pro zamezení obcházení Pravidel a tedy docílení legitimních cílů města tj. prevence vzniku pohledávek a udržení veřejného pořádku/bezproblémového občanského soužití.*“
61. Žalobce jednak upozorňuje, že čl. III. odst. 3 není rozřazen na písmena a dále namítá nesoulad dané úpravy s čl. 4 odst. 1 Listiny a čl. 10 odst. 3 Listiny, protože město může stanovit podmínky jen žadateli-budoucímu nájemci a osobám, kterým vzniká společný nájem, nikoli stanovovat požadavky i vůči dalším členům společné domácnosti.
62. Soud konstatuje, že napadené ustanovení Pravidel je vadné, takže je soud musel zrušit, i když z jiných důvodů, než které uplatnil žalobce.
63. Především je třeba upozornit na očividné pochybení, pokud jde o odkaz na úpravu čl. II. odst. 3 písm. a) – d) a f) Pravidel, který je v čl. III. odst. 3 Pravidel obsažen. Jak už správně upozornil žalobce, čl. II. odst. 3 není na žádné odstavce členěn. Jeho obsahem je pak fakticky jen informace o tom, jakým způsobem si je možno opatřit přihlášku do výběru na přidělení městského bytu. To ve svém důsledku znamená, že čl. II. odst. 3 Pravidel stanoví, že spolubydlící osoby uchazečů o přidělení městského bytu budou posuzováni v rozsahu informace o tom, jak si lze opatřit přihlášku do výběru o přidělení městského bytu. To je prima facie naprosto nesmyslná úprava. Soudu je samozřejmě evidentní, že jde o důsledek chyby v psaní, která se projevila v nesprávném odkazu na čl. II. odst. 3, místo správného čl. II. odst. 5 Pravidel, to ale neznamená, že tuto chybu lze bez dalšího přehlédnout. I na činnost města v samostatné působnosti je třeba klást minimální požadavky transparency a předvídatelnosti, protože jde stále o veřejnoprávní korporaci, která musí při vší své činnosti splňovat požadavky kladené na správu věcí veřejných, jak konstatoval Ústavní soud ve shora již citovaném nálezu ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. II. ÚS 2588/14. Úprava provedená ustanovením čl. III. odst. 3 je přitom nerealizovatelná. Nelze přitom připustit, aby byla – přes své chybné legislativně-technické vyjádření – aplikována

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

v rozporu se svým textem, tj. aby v praxi docházelo k tomu, že např. bytová komise bude ve skutečnosti čl. III. odst. 3 aplikovat tak, jako by obsahoval odkaz na čl. II. odst. 5 Pravidel. Již proto nemůže toto ustanovení ve své stávající podobě obstát.

64. Soud přitom předeseílá, že významné pochybnosti by tento článek vzbuzoval i tehdy, pokud by obsahoval správný odkaz na čl. II. odst. 5 Pravidel. Je tomu tak proto, že nedobrá je celková jeho legislativně-technická úroveň. Například není vůbec zřejmé, co se konkrétně myslí slovem „přiměřeně“ při vymezování posuzování spolubydlících osob. Legislativní pravidla vlády (usnesení vlády č. 188 z 19. 3. 1998) ve svém čl. 41 odst. 2 stanoví: *„Slova „přiměřeně“ ve spojení s odkazem na jiné ustanovení téhož nebo jiného právního předpisu lze použít výjimečně; vyjadřuje volnější vztah mezi tímto ustanovením a vymezenými právními vztahy. Používá se například obratu „Prose použije přiměřeně § ... odst. ...“.* Z Pravidel ale není patrné, zda žalovaný měl při jejich formulaci na mysli právě toto vymezení použití slova „přiměřeně“. Sama tato skutečnost podstatně snižuje právní jistotu žadatelů o přidělení městského bytu, protože dopředu nevědí, jakému posuzování mají být jejich spolubydlící osoby vlastně podrobeny, a co tedy mají od takového posouzení očekávat. To platí tím spíše, že úprava obsažená v čl. II. odst. 5 písm. a) – d) a f), na kterou čl. III. odst. 3 zřejmě odkazuje, vymezuje přílohy, jež mají být připojeny k žádosti o přidělení městského bytu. Spolubydlící osoby však zřejmě nemají povinnost takové přílohy k žádosti přikládat. Jak tedy bude jejich posouzení prismatem požadavku na předložení příloh (!) probíhat? Pokud by měl být stanoven požadavek na to, aby i tyto osoby vykazovaly bezdlužnost vůči žalovanému i státu apod., mělo by takový požadavek být přímo formulován, nikoliv se skrývat za „přiměřené posouzení v rozsahu“ konkrétních příloh žádosti. Mělo-li by navíc jít o posouzení „přiměřené“ ve smyslu shora citovaného ustanovení Legislativních pravidel vlády, opět by se jednalo o nepřijatelné snížení právní jistoty a předvídatelnosti postupu žalovaného. Má-li být prostřednictvím tohoto slova vymezen jen volnější vztah k odkazované úpravě, mělo by být také jasné, v čem konkrétně se má tato skutečnost projevit.
65. Soud ze správního spisu, resp. ze zápisu z 1. zasedání rady žalovaného ze dne 9. 1. 2023, zjistil, že pod bodem 3 byla projednána výzva žalobce ke zjednání nápravy mj. v napadených Pravidlech. Z textu, který je pod tímto bodem uveden, plyne, že úprava obsažená v čl. III. odst. 3 Pravidel má fakticky znamenat prokazování bezdlužnosti u dospělých členů žadatelovy domácnosti. Tomu ale textace daného ustanovení vůbec neodpovídá. Meze tohoto ustanovení jsou velmi volné a jeho úprava vágní, a to až takovým způsobem, že umožňují uplatňování faktické libovůle na straně orgánů města rozhodujících o přidělení městského bytu (bytová komise, rada žalovaného). Tato úprava je navíc pro okruh osob, jež mohou potenciálně podléhat posouzení, vysoce nepředvídatelná. Takové atributy úpravy schválené napadeným usnesením rady žalovaného se neslučují s postavením žalovaného coby veřejnoprávní korporace realizující právo na samosprávu v mantinelech vymezených Ústavou (čl. 8) a obecním zřízením (§ 2 odst. 2, § 35 odst. 1), a proto soud rozhodl o jejím zrušení.
66. Byl tak přitom nucen učinit nad rámec žalobní argumentace, která i v tomto případě byla natolik skoupá, že by sama o sobě nemohla být úspěšná. Hovoří-li totiž žalobce o tom, že žalovaný není oprávněn stanovovat povinnosti osobám odlišným od samotného žadatele o přidělení městského bytu, opomněl vysvětlit, jaké povinnosti měly být čl. III. odst. 3 Pravidel těmto osobám uloženy, když se v daném ustanovení hovoří toliko „posouzení“. Argumentace čl. 10 odst. 3 Listiny, který poskytuje ochranu před neoprávněným

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě, pak postrádá jakýkoli skutkový podklad. Soud přitom není ani v tomto případě oprávněn za žalobce domýšlet, v čem by mohl být rozpor dané úpravy s tímto ustanovením Listiny založen.

67. Jakkoli by tedy soud, vázán mezemi uplatněné žalobní argumentace (viz výše) nemohl k závěru o zrušení úpravy obsažené v čl. III. odst. 3 Pravidel dospět, nemohl však současně přehlédnout její tak zásadní vady, které by ostatně znamenaly, že napadenou úpravu ani není možno prizmatem žalobní argumentace (byla-li by ta dostatečná) přezkoumat. Vady této úpravy přitom dosahují tak zásadní intenzity, že na ně musí soud reagovat zrušujícím výrokem, neboť jde o úpravu nepřezkoumatelnou [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

e. formulář přihlášky - požadavek na zproštění mlčenlivosti oprávněných úředních osob v souvislosti se zjišťováním přestupkové minulosti žadatele

68. Žalobce také napadl formulář samotné přihlášky do výběru na přidělení městského bytu. V něm se nachází pole, jehož zaškrtnutím může žadatel podle § 15 odst. 3 správního řádu zprostit oprávněné úřední osoby zařazené do Městského úřadu Horní Slavkov povinnosti mlčenlivosti v přestupkových věcech vedených dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, a to v rozsahu údajů: zda bylo proti osobě žadatele vedeno přestupkové řízení včetně právní kvalifikace, popisu protiprávního jednání a udělené sankce s tím, že tyto údaje nebudou poskytovány jiným subjektům než těm, které rozhodují o podané žádosti. K tomuto poli, resp. jeho slovnímu vymezení, je připojen asterisk, v jehož vysvětlení se uvádí: „*V případě, že nebudete souhlasit se zproštěním Městského úřadu Horní Slavkov k vydání údajů podle daňového řádu nebo ve věcech přestupkového řízení, doklad si vyžádáte osobně a doložíte k žádosti.*“
69. Žalobce má za to, že tento požadavek je v rozporu s větou první čl. 1, čl. 10 odst. 1 a 3 a čl. 39 Listiny, přičemž odkazuje na argumentaci uplatněnou proti úpravě obsažené v čl. II. odst. 5 písm. c) Pravidel. V ní je obsažen požadavek na prokázání přestupkové beztrestnosti, ovšem omezený jen na některé přestupky a jen dva roky zpětně.
70. Žalobcova argumentace ve vztahu k této možnosti je tedy stejně deficitní, jako ve vztahu k čl. II. odst. 5 písm. c) Pravidel; nic nad její rámec žalobce neuvedl. Již proto lze jen obtížně shledat jeho tvrzení o rozporu dané možnosti s jím citovanými ustanoveními Listiny. To by totiž vyžadovalo, aby soud použitou argumentaci sám dotvářel a domýšlel. Žalobce přitom prostor pro argumentaci nepochybně měl již proto, že na první pohled se tu žadatelům „nabízí“ zproštění mlčenlivosti úředních osob zařazených do Městského úřadu Horní Slavkov v podstatně větším rozsahu, než který by odpovídal prokázání přestupkové beztrestnosti v rozsahu žádaném čl. II. odst. 5 písm. c) Pravidel, jemuž by přitom měl odpovídat. Není vůbec zřejmé, proč se zproštění mlčenlivosti nabízí v rozsahu nejen pravomocného postižení za opakované spáchání konkrétně čl. II. odst. 5 písm. c) Pravidel vymezených přestupků, ale v prakticky neomezené šíři všech přestupků (včetně dokonce těch postižených na základě již téměř 7 let neúčinné právní úpravy), navíc nikoli jen těch, z jejichž spáchání byl žadatel uznán vinným, ale všech přestupkových řízení, tedy i těch, která nakonec k pravomocnému uznání viny vůbec nevedla. Čl. II. odst. 5 písm. c) Pravidel rovněž neposkytuje podklad pro požadavek obeznámení orgánů žalovaného s popisem protiprávního jednání; i v tomto směru je tedy žadatelům nabízené zproštění mlčenlivosti excesivní.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

71. Přestože žalobce tyto skutečnosti nenamítl, ačkoliv si jich mohl a měl být vědom, soud by zřejmě musel i v této věci zasáhnout, neboť by jej k tomu vedla existence pozitivních závazků státu, které jsou těsně spjaty s účinným respektováním práva na soukromí, a tedy i tzv. informační sebeurčení jednotlivce dle čl. 10 odst. 3 Listiny (jak lze tyto závazky dovodit např. z nálezu Ústavního soudu ze dne 10. 10. 2007, sp. zn. II. ÚS 838/07). V dané situaci však prostor pro tento zásah soudu není dán, neboť je zjevné, že konkrétní žadatel nemusí na zproštění mlčenlivosti úředních osob zařazených do Městského úřadu Horní Slavkov přistoupit coby na podmínku projednání či vyhovění jeho žádosti. Dokazuje to výše citovaná poznámka pod čarou, podle níž může žadatel předložit doklady žádané po něm v čl. II. odst. 5 písm. c) Pravidel sám. Je tedy nakonec věcí volby každého žadatele, zda umožní zproštěním mlčenlivosti v rozsahu, který je vymezen v předtištěném textu, nebo doklady prokazující přestupkovou beztrestnost ve vymezeném rozsahu opatří a předloží sám.

f. formulář přihlášky - požadavek na předložení dokladů prokazujících bezdlužnost žadatele u Celního úřadu a u příslušné zdravotní pojišťovny

72. Předtištěný formulář přihlášky do výběru na přidělení městského bytu obsahuje také seznam příloh, které je k podání přihlášky třeba doložit. Žalobce tvrdí rozpor dvou položek z tohoto seznamu, konkrétně potvrzení Celního úřadu o bezdlužnosti uchazeče a potvrzení příslušné zdravotní pojišťovny o bezdlužnosti na zdravotním pojištění, s čl. 1 větou první, čl. 4 odst. 1 a 3 a čl. 39 Listiny. Žalobce upozorňuje, že se nejedná o povinné přílohy, neboť čl. II. odst. 6 Pravidel stanoví, že jejich nedoložení nebrání projednání žádosti, ale může mít vliv na rozhodování o ní. Proto navrhuje předmětný text z přihlášky vypustit. Jelikož žalobce shledal požadavek na doložení bezdlužnosti protiprávním, je protiprávní i požadavek na předložení daných příloh.
73. Soud ovšem neshledal požadavek na doložení bezdlužnosti žadatele za stojící v rozporu s uvedenými ustanoveními Listiny hodnoceno prismatem žalobní argumentace. Žalobce přitom svou argumentaci oproti té, kterou uvedl ve vztahu k čl. II. odst. 5 písm. a) Pravidel nijak neobohatil. Je-li tedy jeho žaloba ve vztahu k vyjmenovaným dvěma přílohám žádosti odvozena od tvrzené protiprávnosti samotného požadavku na prokázání bezdlužnosti, které soud nepřisvědčil, nemůže být shledáno takové tvrzení opodstatněným ani ve vztahu k těmto předepsaným přílohám.

Závěr a náklady řízení

74. Soud dospěl závěru, že žaloba, jíž se žalobce domáhal zrušení napadeného rozhodnutí, je částečně důvodná, výrokem I. tak co do článku III. odst. 3 zrušil usnesení rady města Horní Slavkov přijaté pod č. 284/24/22 dne 17. 10. 2022 ve znění usnesení č. 3/1/23 ze dne 9. 1. 2023, kterým rada města Horní Slavkov schválila Předpis rady města č. PR 1/2022 - Pravidla pro přidělování a hospodaření s byty v majetku města Horní Slavkov. Ve zbytku pak soud výrokem II. žalobu zamítl.
75. Výrokem III. tohoto rozsudku pak soud rozhodl o náhradě nákladů řízení. Při tom vyšel z § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož: „Nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Měl-li úspěch jen částečný, přizná mu soud právo na náhradu poměrné části nákladů.“ Z výroků I. a II. tohoto rozsudku a k nim náležejících

odůvodnění je patrné, že žalobce byl úspěšný fakticky jen v nepatrné části. Byl by to proto žalovaný, kterému by náleželo právo na poměrnou část náhrady nákladů řízení. Žalovaný se však tohoto práva výslovně vzdal (přípisem ze dne 17. 5. 2023), ostatně, jedná se o město, tedy o veřejnoprávní korporaci, která musí být schopna v rámci své běžné úřední činnosti obhajovat svá rozhodnutí třeba i před soudem. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Plzeň 22. listopadu 2023

Mgr. Jaroslav Škopek v.r.
předseda senátu